

Vážené kolegyně a kolegovia,

malígnym melanómom je závažné a časté onkologické ochorenie. V USA patrí medzi najviac sa vyskytujúce malignity (je 6. najčastejším onkologickým ochorením) a celkovo sa počty prípadov malígneho melanómu zvyšujú rýchlejšie ako počty iných onkologických ochorení. Dokumentujú to i nasledujúce údaje z Národného onkologického registra Slovenskej republiky. Zatiaľ čo v roku 1987 sa diagnostikovalo na Slovensku 261 nových prípadov malígneho melanómu a 995 nových prípadov rakoviny hrubého čreva, o 20 rokov neskôr – v roku 2007 – to bolo 659 nových prípadov malígneho melanómu (2,5-krát viac) a 1 847 nových prípadov rakoviny hrubého čreva (1,9-krát viac). Po stanovení diagnózy je ďalším krokom zistenie štádia ochorenia na základe určenia hrúbky, rozsahu šírenia a jeho agresivity. Staging (určenie štádia) je nevyhnutný na stanovenie typu terapie. Vo väčšine prípadov sa začína ochorenie ako jednotlivý nádor alebo kožná lézia. Nádorové bunky sa zvyčajne šíria do lymfatických uzlín alebo aj do lymfatických uzlín a aj do vzdialených lokalít organizmu. Základom terapie lokalizovaného ochorenia je chirurgické odstránenie, pri metastatickej forme nastupuje systémová terapia. Malígnym melanómom je chemorezistentné ochorenie a roky bolo štandardom liečby podávanie dakarbazínu. V poslednom období sa však identifikovali molekulárne abnormality väčšinou MAP kinázových signálov ako napríklad BRAF mutácia a tieto objavy viedli k rozvoju cieľenej terapie malígneho melanómu. Vemurafenib, inhibítor mutovaného BRAF-u, v klinickej štúdií fázy III v porovnaní s dakarbazínom dosiahol zlepšenie odpovedí približne o 50 % a predĺženie celkového prežívania. Kožná toxicita vrátane skvamózneho karcinómu patrí medzi jeho najčastejšie vedľajšie účinky. Ďalším BRAF inhibítorom je dabrafenib a MEK inhibítorom je trametinib, ktoré dokázali vynikajúcu efektívitu v klinických štúdiách. Melanóm má takisto vysokú imunogenicitu a v terapii sa ukazuje efektívita i pri použití cytokínov a bunkovej imunoterapie. V poslednom období CTLA-4 protilátka ipilimumab skúšaná v klinických štúdiách fázy III dokázala významne zlepšiť prežívanie pacientov s melanómom. Väčšina vedľajších účinkov mala autoimunitný charakter a prejavila sa ako raš, kolitída, dysfunkcia pečene a endokrinopatie. Protilátky proti PD1 a PDL1 dosahujú v klinických štúdiách lepšie liečebné odpovede ako ipilimumab a majú menej závažných vedľajších nežiaducich účinkov, preto sa s napätím očakáva ich príchod do liečebnej praxe. V posledných rokoch nové informácie o prevratných zmenách v terapeutickom armamentáriu tejto malignity čoraz viac pútajú pozornosť onkologickej obce. To bol aj hlavný dôvod rozhodnutia redakčnej rady venovať vydanie časopisu Onkológia, ktoré práve držíte v rukách, komplexnému manažmentu tejto závažnej a častej malignity.

prim. MUDr. Tomáš Šálek
Onkologická klinika NOÚ, Bratislava

Onkológia

Ročník 8, 2013, číslo 3, vychádza 6 x ročne

Dátum vydania: jún 2013

Vychádza v spolupráci so:

- Slovenskou onkologickou spoločnosťou SLS (www.onkologia.sk).
- Slovenskou chemoterapeutickou spoločnosťou SLS

Predседа redakčnej rady:

prof. MUDr. Stanislav Španík, CSc.

Redakčná rada:

doc. MUDr. Igor Andrašina, CSc.
MUDr. Viera Bajčiová, CSc.
MUDr. Radovan Barilla, PhD.
doc. MUDr. Vladimír Bella, PhD.
doc. MUDr. Peter Beržinec, CSc.
MUDr. Ľuboš Drgoňa, CSc.
doc. MUDr. Pavol Dubinský, PhD.
MUDr. Ján Hudeček, CSc.
MUDr. Richard Hrubý, PhD.
MUDr. Karel Kroupa, PhD.
doc. MUDr. Izabela Makaiová, CSc.
doc. MUDr. Jozef Mardiac, CSc., mim. prof.
MUDr. Ladislav Masák, CSc.
doc. MUDr. Michal Mego, PhD.
MUDr. Patrik Palacka, PhD., MPH, MBA
prof. MUDr. Lukáš Plank, CSc.
MUDr. Mária Rečková
MUDr. Tomáš Šálek
prof. MUDr. Elena Tóthová, CSc.
MUDr. Andrej Vranovský
doc. MUDr. Mária Wagnerová, CSc.

Odborný redaktor:

doc. MUDr. Michal Mego, PhD.

Editor rubriky Zo zahraničnej tlače:

doc. MUDr. Peter Beržinec, CSc.

Editori rubriky Publikujeme v zahraničí:

MUDr. Mária Rečková
doc. MUDr. Michal Mego, PhD.

Vydavateľ:

SOLEN, s.r.o., IČO 35865211

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:

SOLEN, s. r. o., Lovinského 16, 811 04 Bratislava
tel.: 02/5465 1386, fax.: 02/5465 1384, redakcia@solen.sk

Redaktorka:

Mgr. Miroslava Doubková,
02/5413 1381, 0911 900 599, doubkova@solen.sk

Grafická úprava, sadzba:

Ján Kopčok, kopcok@solen.sk

Obchodné oddelenie:

Ing. Monika Liedlová, 02/5413 1365, 0911 349 599
liedlova@solen.sk

Predplatné na rok 2013:

Cena predplatného za 6 čísiel na rok 2013 je 18 €
Časopis si môžete objednať na www.solen.sk,
e-mailom: predplatne@solen.sk,
faxom: 02/ 5465 1384.

Články z hlavnej témy čísla prechádzajú dvojistou recenziou. Ostatné články sú recenzované raz.

Registrácia MK SR pod číslom EV 3580/09

ISSN 1336-8176

Časopis je indexovaný v Bibliographia Medica Slovaca (BMS).
Citácie sú spracované v CIBaMed.
Citáčna skratka: Onkológia (Bratisl.)

Vydavateľstvo SOLEN, s.r.o., má na základe zakúpenej licencie výhradné právo na preberanie a publikáciu článkov z časopisov Interná medicína pro praxi, Onkologie a ďalších časopisov vydavateľstva SOLEN, s.r.o., ČR.

Akákoľvek časť obsahu alebo článku nesmie byť kopírovaná alebo inak rozmnožovaná s cieľom ďalšieho šírenia akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme bez písomného súhlasu vydavateľstva SOLEN, s.r.o., ako vlastníka autorských práv.

Vydavateľ nenesie zodpovednosť za údaje a názory autorov jednotlivých článkov či inzerátov.